

2023

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-13

(Indian Ontology and Epistemology)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

Section – A

Unit - I & II

(Marks : 12)

1. (a) अधोलिखितयोः कस्यचित् एकस्योत्तरं देयम्।

12×1

- (i) भारतीयदर्शने अद्वैतवादस्वरूपं यथामति आलोच्यताम्।
(ii) भारतीयदर्शने वस्तुवादस्वरूपं यथामति आलोच्यताम्।

अथवा,

(b) अधोलिखितेषु षट्प्रश्नानामुत्तरं लेखनीयम्।

MURALIDHAR GIRLS' COLLEGE
LIBRARY

2×6

- (i) सांख्यदर्शने कः परिणामवादः?
(ii) के शून्यवादिनः? शून्यवादः कः?
(iii) भारतीयदर्शने के स्याद्वादिनः? कथं ते स्याद्वादिनः?
(iv) नास्तिकदर्शनानि नामतः उल्लेखनीयानि।
(v) के कथं सेश्वरसांख्यवादिनः?
(vi) स्मृतिप्रस्थानं किम्?
(vii) असत्कार्यवादिनः के?
(viii) निःश्रेयसं किम्? कथं तस्य प्राप्तिः?
(ix) 'सांख्य' इति पदस्य कोऽर्थः?
(x) अनुपलब्धिः केषां प्रमाणम्? तेन किं प्रमीयते?

Please Turn Over

(2)

Unit - III
(Marks : 8)

2. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका लेखनीया।

4×2

- (a) विवर्तवादः।
- (b) स्वभाववादः।
- (c) ब्रह्मपरिणामवादः।
- (d) असत्कारणवादः।

Section - B
Unit - I & IV
(Marks : 8)

3. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका लेखनीया।

4×2

- (a) वायुः।
- (b) रूपम्।
- (c) संख्या।
- (d) प्रसारणम्।

Unit - III
(Marks : 12)

4. (a) कतिविधानि द्रव्याणि? द्रव्यलक्षणमुल्लिख्य परीक्ष्यताम्। तमसः दशमद्रव्यत्वम् अन्नंभट्टेन कथम् अस्वीकृतम्-
युक्त्या प्रतिपादनीयम्।

2+2+4+4

अथवा,

(b) आत्मा कीदृशः पदार्थः? के आत्मगुणाः? आत्मनो द्विविधत्वं कथं स्वीकृतम्?

1+4+7

Section - C
Unit - I & II
(Marks : 15)

5. (a) अन्नंभट्टकृतं कारणलक्षणं व्याख्येयम्। अस्य भेदाः सोदाहरणमालोच्यन्ताम्।

5+7

अथवा,

(b) स्मृतिः यथार्थानुभवो न वेति युक्त्या तस्याः स्वरूपं तर्कसंग्रहमनुसृत्यालोचनीयम्। स्मृतिः कतिविधा? नामतः
तद्भेदः उल्लेखनीयः।

8+2+2

(3)

Z(6th Sm.)-Sanskrit-H-CC-13/CBCS

1×3

6. त्रयाणां रिक्तस्थानपूरणं कर्तव्यम्।

- (a) यथार्थानुभवः _____।
(b) _____ कारणं करणम्।
(c) कार्यनियतपूर्ववृत्ति _____।
(d) _____ ज्ञानं स्मृतिः।
(e) कार्य _____।

Unit - V & VI

(Marks : 10)

7. (a) अधोलिखितेषु द्वयोः व्याख्या कार्या।

5×2

- (i) द्विविधं वाक्यं वैदिकं लौकिकञ्च।
(ii) संज्ञासंज्ञिसम्बन्धज्ञानमुपमितिः।
(iii) आकाङ्क्षायोग्यतासत्तिरिति वाक्यार्थज्ञाने हेतुः।

अथवा,

(b) अधोलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं लेखनीयम्।

2×5

- (i) कः आप्तः?
(ii) स्थितिस्थापकः कः? पदार्थेषु कुत्र तस्य अन्तर्भावः?
(iii) शाब्दज्ञानस्य करणं किम्?
(iv) का शक्तिः?
(v) कः विपर्ययः?
(vi) को नाम सन्निधिः?

MURALIDHAR GIRLS' COLLEGE
LIBRARY